

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ, a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ czimzendők.

A hirdetési díj szabályzatot lásd az utolsó lapon.

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Aron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**, felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Mikép boldogulhatunk a mezei gazdálkodás terén? **Jurenák Sándor**. — Junius és julius havi teendők a szőlőben. **Benkő Ferencz**. — Jelentés a székes-fehérvári orsz. kiállítás szesz italokat tartalmazó csoportjáról. **Fromm Antal**. — Köszönetnyilvánítás. — Függelék a tárlati programhoz. — **Vidéki gazd. tudósítások:** Rodna, Galacz, Baróth. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Mikép boldogulhatunk a mezei gazdálkodás terén? *

Az ép most lefolyt országos gazdasági congressus beható tanácskozás alá vette mezőgazdaságunk fontosabb napi kérdéseit s utalva az égetőbb hiányokra, igyekezett azok orvoslására a kormány figyelmét felhívni. Ez alkalomból én is, mint honfi, magyar alföldi gazda és családapa, indittatva érzem magamat, hogy a vidékünket mindinkább sújtó bajaink felett nézeteimet kimondjam és azok orvoslására mind gazdatársaimat, mind kormányunkat hathatós együttműködésre felkérjem, hogy a most általánossá vált hanyatlásnak gátat vehessünk. S teszem ezt azért, mivel azon meggyőződésből indulok ki, hogy hazánknak jobbléte gazdaságaink virágzásától függ. Nem él meg, sem mesterember, sem gyáros, sem iparos: ha a gazdának nincs semmije!

Mezőgazdaságunk főbb bajainak okait a következőkben vélem felsorolhatni.

Hazánkban általános, még a jobb berendezésű gazdaságoknál is, a miveleti területnek felületes és hiányos megművelése, a szántástól kezdve, a munkák hosszú során át, a termés learatásáig, kicsépléseig s eladásáig. Hol találjuk a kellő figyelmet a szántásnál a kellő időpontra, a kellő mélységre, a szántás gyakoribb vagy ritkább ismétlésére, földnem s időbefolyás szerint? A rossz időben és rossz eszközökkel mivelt földben

* A magyar gazdák egyik kiváló vezérfiára ezen — az erdélyi gazdasági egylethez behűldött — jeles értekezésének közlését igazgató választmányunk egyhangulag határozta el. Szerk.

több a vetőmag-szükséglet, hiányos a kelés, egyenetlen az érés elgyomosodik a föld, elnyomja a termést és rontja a vetést minőségileg és mennyiségileg. — Mily kevés helyen egyenlítik ki a vetést, ennek sűrű vagy gyér állása miatt, fogas és henger által? A gyomok kiirtására kevés a gond. Hát még az aratást és cséplést mily módon végzik, aratóink csekély száma s aratási módjuk hanyagsága miatt? De még a vetést pusztító rovarok is mily ijesztő módon szaporodnak a felületes szántás és az eldudvásodás folytán, főleg pedig, mivel a háborítatlan árokpartokon senki sem gondol velök.

Igásmarhánk hány gazdaságban fordul elő kellő számban és hol kapja a megfelelő táplálkozást, a tőle néha tulságosan követelt munkáért? Sajnos, de meg kell vallanom, hogy vidékünkön inkább uyuzzák, mint ápolják igásmarháinkat és pedig nemcsak azért, mivel a gazda mindig többet és többet követel, de azért is, mivel még a vele elbánó cseléd is kiméletlenül kinozza.

Hasonlóan haszonmarhánk, a felnevelésére és takarmányzására fordított csekély gond miatt nem javulhat, annál kevésbé fejlődhetik. Mikép is fejlődjék az állat, melynek a csont- és izomképzésre szükséges takarmányt hiányos összetételben és kevés mennyiségben adják.

Miképen gyarapodjék a hizó állat husban és zsírban, a tehén tejben, a juh gyapjában, midőn tőlük az ezen termények előállítására szükséges takarmányt mennyiségileg és minőségileg megvonják?

A nátfunk divó czélszerűtlen és hiányos takarmányzás az állatot elsatnyítja, meg is betegíti, sőt elveszíti. És ha csak elsatnyítja, az is elég, mert a mit az állatnál győnge korában elmulasztunk, azt többé helyre nem hozhatjuk.

A milyen rossz a takarmány, olyan a trágya is. És a hol még annak kezelése is hiányos, hol a kihordott trágya sokáig kupacokban hever, kitéve a nap és szél szárító hatásának: ott bizonyára a trágyázásnak eredménye is hiányos.

Igy mindig egyik hiba szülője és feltételezője a másiknak. És mindez a termény silányságában és csökkenésében nyer kifejezést.

Munkás erők, a népességet a mivelt földterület nagyságához arányosítva, kevés. Aratót kellő mennyiségben sohasem lehet kapni. Ennek folytán sok helyütt a feles termeléshez kell folyamodunk. Az aratás hosszúra nyulik s így a termés mennyiségileg és minőségileg pusztul. Vagy talán elvitathatja-e bármelyik gazdatársam, hogy az aratási időny harmadik hetében eszközölt buza learatásánál, a túlérett mag kihullása és könnyebb sulya következtében a holdankénti károsodás legalább is 5 o. é. forintra becsülhető.

Sok helyt nem fordítanak kellő gondot a vető magnak megválasztására és tisztítására. Sajnos, hogy éppen vidékünkön divik azon szokás még azoknál is, kik magukat értelmesebb gazdáknak tartják, hogy vetőmagnak a legsilányabban kifejlett rostaalját használják, mivel ez olcsóbb és erre vevő nem találkozik!

Azonban saját mulasztásunkon kívül vannak még más jelentékeny hiányok, melyek a siker előmozdítását gátolják.

Kormányunk mezőgazdaságunk előmozdítására gazdasági felsőbb tanintézeteket, középtanodákat és földművelési iskolákat alapított. Van földművelési ministeriumunk, vannak gazdasági egyleteink s egyéb intézmények. Hanem megfelelt-e első ízben földművelési ministeriumunk azon várakozásoknak, melyeket hozzá kötöttünk? Hiszen az utóbbi időben az illető miniszter uraknak, még ha legszentebb kötelességüknek tartották volna is az ország gazdasági felvirágzását előmozdítani — idejük sem lehetett országunk gazdasági állapotával és hátrányaival megismerkedniök, mivel az országban keletkezett pártusák folytán a ministerium gyakran változott! Hát gazdasági egyleteink megfelelnek-e hivatásuknak? Megjelennek-e a tagok gyahrabban a gyülekezetekben, eszmecserére s tanácskozársra? Van-e arról szó, mikép volna valamely növény vagy állat megszerzendő és meghonosítandó, mely gépek felelnek meg viszonyainknak legjobban? Meg kell vallanom, hogy jóformán legtöbb alkalommal bizony csak nagyon is gyéren látogatják az egyleti gyűléseket és gazdasági viszonyaink tárgyalását politikai vitatkozások fűszerezik!

Felsőbb gazdasági tanintézeteinkhez csak a tehetősebbek és képzetesebbek férhetnek hozzá. Közép gazdasági tanintézeteink és földmives iskoláink ellenben nagyon gyérek. Jó gazdálkodási üzlet példáját meg éppen kevés helyütt nyújtják.

Ministeriumunk a lótenyésztésben jó intézkedéseket tett. És itt, mint a lótenyésztési bizottság elnöke, meg kell vallanom, hogy bár lassan is haladunk, de haladás észlelhető. De hogy mi történt szarvasmarha-tenyésztésünk előmozdítására, arról tisztelt gazdatársainak bármely alföldi helyen tartott hetivásár elég szomorú képet nyújt.

Vannak gazdálkodásunk terére vonatkozó törvényeink is, de e törvények alkalmazására nincs kellő ellenőrizet. Így a cselédtörvény terén a legkirivóbb visszaélések történhetnek. Aratóink szerződéseik daczára a termést veszélyeztető ellen-szegüléseket követnek el a nélkül, hogy mindezek ellen komoly

fenyítés vagy kártérítés alkalmaztathatnék. Hasonlókép jórészt büntetlenül történik termésünk szándékolt meglopása, határaink, ültetményeinek elrombolása, a mesgyék elszántása s több ehhez hasonló visszaélés.

Egy harmadik főtényezője gazdálkodásuuk sikertelenségének a közlekedés, teherszállítás és a piac hiányos szabályozása. Községi és gazdasági utaink még jobbára oly állapotban vannak, hogy azokon terhes szekerekkel száraz időben is alig közlekedhetünk, de rendszeren csak 6 hónapra át. A termelő tehát csak oly időben viheti a piacra vagy a vasuti állomáshoz termékeit, midőn még az utak szárazok s ekkor éppen a főbb gazdasági munka is nyakunkon van. Az esőzés beálltától kezdve télen át a szállítás vagy éppen nem, vagy csak nagy erőfeszítéssel, az igás jószág elcsigázásával és drága péázen fuvarokkal eszközölhető. A közmunkát vagy annak váltóságát megköveteli a megyei hatóság, de az utak járhatatlanok. Még nagyobb költséggel jár a vasúton való szállítás, mert a vasuti fuvar terményeink árához képest nálunk oly magas, hogy terményeink távolabbi elszállítását egészen kizárja, úgy hogy más országok mindenütt kizsoritának a főpiacokról. Így p. a korpaszállítás vitelbére Budapestitől Török-Szent-Miklósig, alig 16 mértföldnyi uton, vételárának 20—30 százalékát teszi. Gyulától Pusztá-Póig egy kocsis közönséges szerszámfa szállításáért árának 50 százalékát fizetik. Hasonlóul nagyobb szállítás mellett Szalontától Pusztá-Póig egy kocsis tüzelőfáért, melynek ára 30 forint, vitelár fejében 33 forintot, azaz a vételár 110 százalékát követelik. S így történik, hogy vagyunk egy részét külföldre visszük küszénért, midőn vidékünkön sok fa haszonvétel nélkül elpusztul.

(Folyt. köv.)

Jurenák Sándor.

Junius és julius havi teendők a szőlőben. *

Az „Erdélyi Gazda“ május havi emlékeztetője a jövő évi termés biztonságára a kellő és szükségtelen magfákról szól, emezek megsemmisítették, amazok az irt módon 2, sőt 7 számban is meghagyattak, tekintettel a szőlőtő erejéhez, avagy silányságához képesti mennyiségben; mert egy erőteljes szőlőtő több jövést kell meghagyni, mint egy gyengén. Az erőteljes fa kevés ágakra csonkittatik, buja — dús — hajtásánál fogva fáját serényen neveli és a szőlővirágzás utáni megcsonkítással fáját érleli, minélfogva az ért rügyek még az év őszén kihajtanak és legtöbbször a következő év termésével. — Fontolóra veendő ezen májusi választás a gyöngye növényzetű szőlőtövek-nél is, mert ezeknél a 4 szál magfahagyás inkább sok, elég lehet kettő, ezeken a sok fa csak csenevészen fejlődhetnek, úgy a termés is a kevés nedv megoszlása által szembetűnőleg csökken, ezekre való tekintettel az irt májusi választás fontos, de igenis czélszerű, mind a jelen évi termés fejlesztésére, mind a jövő biztosítására; azonban e munka, ha kellő időben meg nem tétethetett, el lehet mondani, hogy már juniusban szőlővirágzás utánra kell maradnia s igen eshetőleg julius elejére is; hátrányára ugyan a magfák és termés fejlesztésére s a munka is a

* E gyakorlati cikket ajánljuk az érdeklődő t. olvasók szives figyelmükbe.
Szerk.

sok felesleges fák válogatása által nehezedik, több munkás kéz kívántatik, azonban ekkor is a májusi módon és mennyiség szerint kell a szőlőt dolgozni, azon hozzáadással, hogy már ekkor a magfákon levő honaljajtásokat nem igen czélszerű törölni, mert fásak és tördelés közben a töreknél levő jövő termést adó rügyek megsértődnek és vagy vakon maradnak vagy gerezd nélküli jövéseket hajtanak, tehát késsel, kaczorral 2 1/2 centimeter (egy hüvelyk) hosszú csappal hagyva lemetszetnek, kapcsaik levagdálása ekkor, még az őszi metszéskor is felesleges, azok télen fedve elrothadnak; ha valakinek kedve telik, még nyári faválasztás idején, vagy az őszi metszéskor is levághatja, de nem többől, hanem 1 1/4 centimeter (félhüvelyk) hosszú csapra vágva, mert épen a vessző mellőli levágás által, hol a bogja van a szőlőfának, ennek átirányában ott van a rügy s a kapocs törőli levágása megronthatja az ugynevezett rügyszékét és így jövőre a termés vesztesét idézheti elő; pedig legnagyobb szemesség mellett sem lehet a metszőnek minden levágására felügyelni; jobb tehát azt inkább ott hagyni, mert megmaradása nem káros, csak a szemnek disztelen.

Szőlővirágzás után tehát minden meddő vessző levágandó s minden termést hozott fa a termésen elől 4 levél meghagyásával levágtatik, a magfák egy-két helyen fonnyasztott kákkal vagy vízbe áztatott szalmával, vagy új rozs-szalmával tángan összekötöztetnek, levelek nem kötendők a kötés alá, mert a fa érését gátolják. Magfák leveleit nem kell letörölni, mert minden levélnél egy-egy termőrügy áll fejlődésben s ennek a levél táplálkozására a levegőből nedvet szíván, termékenyítésére van befolyással.

Ezen munka folytán a magfákat meg sem kell csonkítani, mert rügyeikből István király nap tájt és september elején új hajtások állanak elő s rendszeren a jövő évi terméssel. A magfák augusztus közepe táján csonkittassanak meg, ekkor érésök kezdődik s rajtuk a fűrtök is érnek s új kihajtástól is már félni nem lehet.

Virágzás előtt — mert annak folyama alatt kár nélkül munkát tenni a szőlőben nem lehet, mert a himpor tévesztett irányban hull el — tehát a ki addig nem daraszolt, az jó munkát és tisztát csak a szőlő virágzása után, tehát kötözés és válogatás után végezhet.

Biztonságért a válogatás idején tő-sarjat egyet-kettőt hagyhat, mert az őszi metszés idején vagy fedés alkalmával talán épen a vén termőfáját törés következtében elvesztheti.

Tekintettel arra, ha valaki jeles fajú szőlőjéből gyökeres, ültetni való vesszőkhez könnyen akar jutni, ezen időszak az, melyben vesszőket gyökereztetni lehet, ugynevezett „porhajast” csinálhat. Rendszeren teheti ezen munkát akkor, a mikor szőlőjét elsőbbsen daraszoltatja, t. i. a szőlőkarikának végén nőtt hajtást egy pár kapavágásnyi föld alá temeli, mit úgy tehet, hogy a karika végét kötés alól feloldja, ekkor könnyen a földre leér, a kapával kis árkocsát von, a vesszőt abba illeszti, földdel kissé befedi, arra vigyázva, hogy a lágy szemre való daraszolással ezen porhajast fel ne hollygasza, így szépen meggyökeredzik őszig és akkor vagy kiszedését vagy a tő öli elvételét tavaszra is elhagyhatja; ennek ültetését akár ősszel, akár ta-

vaszszal czélszerűen tehetni, csak arra kell figyelni, hogy a mit ősszel ültet, 2—3 szemre visszametszven, télire földdel be kell takarni s tavaszszal kitakarni.

Porhajast szintén Szent-János nap körül más módon is lehet csinálni a czélhoz képest többet vagy kevesebbet, a kívánt fajta szőlők tövének kibujt sarkjövéséből, t. i. melyik szőlőtöknek bár mentől több sarokjövése van, annál több fát nyer gyökerest, ezt 15 centimeter (fél láb) nagyságra avagy magasabbra is, 25 centimeterre, fel kell apró földdel, miként a töröküzát, fölteni, ezen töltelékföldet kapálás idején bántatlanul hagyván, őszire minden sarkvessző gyökeres lesz és ültetés idején szép gyökeres vesszőket kaphatni.

Ezen gyökereztetés nagy előnyére van a szőlőszaporító-nak, könnyen jut jó ültetni való gyökeres vesszőkhez és nagyot nyer az időben.

Magyar-Herepe.

Benkő Ferencz.

Jelentés a székesfehérvári orsz. kiállítás szeszes italokat tartalmazó csoportjáról.*

Mint az 1879-ki székesfehérvári országos kiállítás V-ik csoportját megbírált bíráló bizottságnak előadója, bátor vagyok szakjelentésemet e következőkben betérjeszteni:

1) A bírálat tárgyát a borok, szeszek, eczetek, pezsgők, serek és borászati eszközök s szerek képezték, s mint hogy a bíráló bizottság azon szempontból indult ki, hogy a kiállítók azért küldték a kiállításra tárgyaikat hogy ott tárgyaikról a szakemberek a bírálat alkalmával indokolt véleményt is mondjanak, tehát a bíráló bizottság elhatározta, hogy minden kiállítónak a tárgyáról akár kitüntetett vagy nem, külön jegyzőkönyvet veend fel, s ezen külön jegyzőkönyvben a kitüntetett vagy ki nem tüntetett tárgyát a kiállítónak határozottan körülírandja, s egyszersmind határozottan és világosan indokolja azt, hogy miért és mily kitüntetésre találtatott a kiállított tárgya érdemesnek, ugyszinte pedig azt is, hogy miért nem találtatott kitüntetésre érdemesnek.

2) A bíráló bizottság szükségesnek tartotta bizonyos elveket felállítását, s a következő elveket állította fel a bírálatnál zsinórmértékül:

a) Minthogy hazánk különleges viszonyai azt követelik, hogy a hulladékok hazánkban visszamaradjanak, tehát a bíráló bizottság elhatározta, hogy a nem finomított szeszre a legnagyobb kitüntetés a bronzérem.

b) Minthogy az édesített szeszes italok előállításához mulhatlanul szükséges szesz finomságáról az alkalmazott szesz előállítójának is részben érdeme, tehát a bizottság elhatározta, hogy az édesített szeszes italokra a legnagyobb kitüntetés az ezüstérem, — mindezeknél tekintve továbbá a rendelkezésére álló aranyérmek csekély számát is. —

c) Tekintettel azon körülményre, hogy hazánkban az okszerűen előállított és jól kezelt boreczet gyártása — bár ez oly annyira fontos és a bor értékesítésére új fogyasztó forrást nyitó iparág — nyomva az olcsó pálinkából előállított és sok

* A t. előadó ur szives előzékenysége folytán és változatlanul közölve.
Szerk.

esetben hamisított ugynevezett gyorscezet által, önállóságra vergődni nem tudott, kötelességének tartotta a bizottság kimondani azt, hogy a hazai borecet gyártás érdekében „tisztán kezelt valódi borecetet” mint legnagyobb kitüntetést az ezüstérmét fogja odaitélni, — míg a pálinkaecetre első legnagyobb díj a bronzérem. —

d) A bíráló bizottság alapelvül tüzte ki, hogy a sillerborokat, melyek sem a valódi veres, sem pedig a valódi fehér borok valódi jellegével nem bírnak, már természetüknél fogva, kitüntetéssel egyáltalában nem jutalmazandja; — továbbá hogy úgy az igen régi, mint a főtt (ürmös) sat. borokat a kitüntetés legmagasabb fokára azért nem méltatja, mert azok csekély készletünk miatt kereskedelmi cikket nem képezhetnek, így a borászat emelhetésére tényező szereppel nem is bírhatnak annál inkább sem, mert a borászat terén zsinórmértékül szolgáló államoknál is csak a fiatalabb boroknak tökéletesítése részesül díjazásokban az illetőknek ezen iránybani buzdítása végett.

3) A borok a magyar korona országainak hivatalos borvidékei szerint beosztva voltak kiállítva és bírálva és a következő borvidékek voltak képviselve:

I. Dunáninneni borkerület ezen borvidékek által:

1. Pozsonyvidéke	3 kiállító által
3. Hont, Nograd, Vác	3 „ „
5. Dunáninneni kerti szőlők	5 „ „

II. Dunántuli borkerület ezen borvidékek által:

1. Fertővidéke	3 kiállító által
3. Neszmély-Esztergom	6 „ „
4. Budavidéke	10 „ „
5. Fejér, Veszprém, Tolna	40 „ „
6. Somló	18 „ „
7. Balatonmelléke	35 „ „
8. Zala, Vas, Sopron	14 „ „
9. Villány, Pécs	41 „ „
10. Szegszárd	6 „ „
11. Felső-Somogy	2 „ „

III. Tiszáninneni borkerület ezen borvidékek által:

1. Miskolcvidéke	12 kiállító által
4. Tokajhegyalja	21 „ „
5. Felső-Zemplén, Ung, Felső-Bereg	5 kiállító által

IV. Tiszántuli borkerület ezen borvidékek által:

2. Érmellék	13 kiállító által
3. Ménes-Magyarát	10 „ „
4. Temes és Krassó felsővidéke	3 „ „
5. Temes és Krassó alsó „	1 „ „
6. Tiszántuli kerti szőlők	2 „ „

V. Királyhágontuli borkerület ezen borvidékek által:

1. Alsó-Maros, 2. Közép-Maros, 3. Kis-Küküllő, 4. Nagy-Küküllő, 5. Mezőség, összesen	15 kiállító által,
--	--------------------

VI. Horvát-Szlavon borkerület összesen 8 kiállító által.

4) Az 1876. évi szegedi országos kiállításon ezen csoport csak 88 borkiállító által volt képviselve, s a jelenlegi tömeges kiállítás arról tanuskodik, hogy a magyar korona országainak szőlőbirtokosai belátták valahára azt, hogy okszerű ke-

zelés által a magyar bort is lehetséges palackéretté tenni és így palackokban kiállítani, a mely körülmény a borászat terén hazánkban minden esetre előre haladásnak tekinthető.

5) Pezsgőbor francia mód szerint készített, 5 kiállító által állított ki, s ezen körülmény világosan bizonyítja azt, hogy a pezsgőgyártás terén is az okszerű kezelés már hazánkban is utat tört, minthogy a nem francia mód szerint készített pezsgőbor kiállítók száma csak 3 volt, és így a francia mód szerint előállított pezsgőt kiállítók száma 8 volt, tehát kettővel több volt. —

6) Cognacot 4 kiállító állított ki, s minthogy a cognac általában a fogyasztásra alkalmatlan borból állítatik elő, s azután a bor szeszésítésére és zamatosítására használják, és így a külföldre és kivitelre szánt boroknál azon okból, hogy borainkat az illető nemzet izlésének tökéletesen megfelelőleg állíthassuk elő, nélkülözhetlen tényező, — hogy tehát hazánk ezen a téren is előre haladni törekszik, ezt mint a legörvendesebb ténytet jegezhetem fel, annál is inkább, minthogy borkisérleti állomások hiányában e mai napig sem tudhatjuk határozottan azt, hogy hazánk borvidékein melyik faj szőlő adja a mennyiséget, melyik faj a festanyagot, melyik faj a cukortartalmat és melyik faj a zamanyagot a legnagyobb mennyiségben és így szőlőbirtokosaink a legjobb akarat mellett sem levén képesek az okszerű szőlőültetést alkalmazhatni, a mely abból áll, hogy legfeljebb 4 fajt ültessenek csak és pedig csak is olyat, a melyből az egyik a mennyiséget, a másik a cukortartalmat, a harmadik a festanyagot és a negyedik a zamanyagot adja a kellő mennyiségben, — akarjuk ellenére is igen sokszor a fogyasztásra alkalmatlan bort kapnak nagy mennyiségben, és így ennek legjobban értékesíthetése csak is cognaccá való feldolgozás által érhető el.

7) Törkölypálinkát, seprőpálinkát és befőtt borokat is állítottak ki, és pedig törkölypálinkát 12, seprőpálinkát 5 és befőtt borokat 12 kiállító

8) Borecetet 6 kiállító állított ki s minthogy ezen cikket okszerű kezelés mellett világkereskedelmi áruvá fejleszhető, tehát szinte mint örvendetes ténytet említhetem fel.

9) Sert hat kiállító állított ki különféle minőségben, s minthogy köztük palackcsőr kiállító is volt, tehát ezen körülmény azt igazolja, hogy a mai korszakban nem elegendő már ha csak oly sert készítünk, a mely csak hordókban eltartható és küldhető, hanem oly sert előállítására kell törekednünk, a mely palackokban is küldhető és eltartható.

10) Szeszt 7 kiállító állított ki s ezen a téren szinte örömmel jelenthetem, hogy a hazai szesznek világkereskedelmi áruvá tehetése érdekében, a mi a finomításnak a legmagasabb tökélyre való vihetésrei törekvés által a legbiztosabban érhető el, hazánkfiak a lehetségest szinte megtették. —

11) Édesített szeszitalokat 15 kiállító állított ki, s minthogy köztük többen a külföldi likőröket a meg nem különböztethetős határáig utánozni képesek már, tehát ezen körülmény azt bizonyítja, hogy hazánk ezen a téren is haladást képes felmutatni.

12) Nem borból készített eczet és eczetessentiákat 15 ki-

állító állított ki, tehát 9-el több mint boreczetet, és ezen körülmény azt tanúsítja, hogy hazánkban a boreczet készítésére még nem fordítottak azon kellő gond és figyelem, melyet hazánktól, mint Franciaország után bort a legnagyobb mennyiségben előállító országtól jogosan megkövetelhetnénk. —

13) A szilvapálinka 18 kiállító által volt képviselve, s minthogy köztük néhányan a szilvapálinka okszerű készítése és kezelésére már szinte súlyt fektetnek, tehát ezen körülmény szinte mint haladás jegyezhető fel ezen a téren, —

14) Szőlészeti, borászati és pezsgőgyártási eszközök és szerek 21 kiállító által voltak vegyesen és kellőleg felszerelve kiállítva, sajnosan vagyok azonban kénytelen jelenteni, hogy daczára annak, hogy hazánkban ma már 784,592 catastralis hold szőlőföldje van, s évenként átlag 14 millió hectoliter bort készít, s 13 pezsgőgyárral bir, — az illetőknél egyenként tett kérdezőskedésemre kapott válaszok után a várt üzleti eredmény ezen a téren általánosságban nem éretett el, — mert a budapesti bor és szeszes itali közraktáraknak a párisi entrepôt Bercy mintájára hiányában a magyar szőlőbirtokos a magyar borkereskedő és a magyar pezsgőgyáros áruira az érték feléig előleget nem kaphatván, és borvidékenkénti évenkénti őszi borvásároknak a bordeauxi és a bourgognei borvásárok mintájára hiányában árúit értékesíteni képes nem lévén és a budapesti bor és szeszes ital tőzsdének hiányában sem a hazai, sem pedig a külföldi sajtó a magyar bor és a magyar szeszes italok árait a külföldnek tudomására hozhatni képes nem lévén, s a kivitelnek ezen a téren előmozdíthatása ennek folytán lehetetlen lévén: a magyar szőlőbirtokos, a magyar borkereskedő és a magyar pezsgőgyáros osztály a legjobb akarat mellett sem képes az okszerű szőlőművelés, az okszerű borkészítés és az okszerű pezsgőgyártáshoz mulhatlanul szükséges eszközöket és szereket beszerezhetni tudni.

Fromm Antal,

mint az V. csoport bíráló bizottságának előadója.

Köszönetnyilvánítás.

A m. kormánytól erdélyi gazdasági egyletünkhez az alábbi magas átirat érkezett, melyet az igazgató választmány határozatából teljertartalmulag közlünk:

M. kir. belügyminister.

1104. sz. eln.

A Szeged városát és vidékét ért csapás folytán megindított és folytatott tárgyalások halmaza közepette csak most vagyok azon helyzetben, hogy a magánosok és intézetek részéről tanúsított emberbaráti részvétért s hazafias buzgalomért a m. kir. kormány elismerését nyilvánítsam.

A segélyezés művéhez a saját, ugy a társulati tagok adományai fejében 607 frtnyi összeggel hozzájárult, mely adomány felterjesztése idején a hivatalos lapban azonnal közzététetvén, azzal nyilvánosan nyugtáztatott.

Fogadja az erdélyi gazdasági egylet ezen nagylelkű adományért mélyen sujtott honfitársaink nevében legmélyebb köszönetemet és sziveskedjék erről a nemeskeblű adakozókat is értesíteni.

Budapesten, 1879 évi júniushó 28-án.

A minister helyett:

Gróf Zichy Ferraris Viktor,
államtitkár.

Felhívás

Az alulírott kereskedelmi és ipar-kamara ezennel közönségre teszi, miszerint f. évi június hó 2-én tartott teljes ülésében hozott határozat folytán egy vasutügyi felszólamlási és értesítési hivatalt állít fel, mely működését folyó évi július hó 1-én tényleg meg is kezdte. Ezen hivatal a kamarai helyiségben lesz elhelyezve és ott a délelőtti hivatalos órák alatt, azaz 9-től 12-ig minden a vasut ügyet érdeklőleg kívánt felvilágosítás díjtalanul megadatik. A felszólamlási és értesítési hivatal feladata leendő egyrészt a vasuti fuvarleveleket felülvizsgálni, a vasutaktól netán illetéktelenül beszédett díjtöbbleteket visszakövetelni és az illető fél javára beszédni, másrészt pedig hivatását képezendő a tisztelt közönségnek minden nemü vasuti ügyben, jelesül a szállítványok utirányának kijelölése, tarifátételek, vámkezelés és a szállítási idő áthágása esetén követendő eljárás tekintetében tanácsot adni, ugyszintén az áruknak egészen vagy részben elveszésénél, valamint általán minden oly esetben, midőn a felek magukat a vasut által megkárosítottaknak vélik, közbenjárólag segélyére lenni és az egyes vasutaknál netán tapasztalt visszasságok megszüntetésére törekedni. Minden egyes fuvarlevél felülvizsgálásáért az aradi kamara kerületében lakó kam. illetéket fizető felek által egy krajczár lesz fizetendő, ezenkívül a visszakövetelt és tényleg visszatérített díjtöbbletből 15 % fog levonotni. Más kamarai kerületben lakó felek, valamint az aradi kam. kerület nem illeték-köteles lakosai minden egyes fuvarlevél felülvizsgálásáért két krajczárt, ugyszintén a visszakövetelt és utalványozott díjtöbbletből 20%-ot fizetnek.

A kimutatott szállítási díjtöbbletnek a vasutak részéről utalványozása után a felek azonnal értesítettnek fognak és a felek a visszatérített összeget a levelezési költség és fentebb érintett százalék levonása mellett az alulírt kamaránál fölvehetik.

Felhívjuk ennél fogva a t. közönséget, különösen pedig az érdekelt kereskedő és iparos köröket, miszerint a kamara kebelében felállított vasutügyi felszólamlási és értesítési hivatal tevékenységét minél gyakrabban vegyék igénybe, megjegyezvén, hogy a felülvizsgálandó fuvarlevelek vagy személyesen hozandók fel a kamarai irodába, vagy bérmentesített levélben a felülvizsgálásért járó 1, esetleg 2 krnyi díjnak készpénzben vagy levél-bélyegben csatolása mellett is beküldhetők.

Arad, 1879 évi június hó 26.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara:
Deutsch Bernát s. k., **Dr. Gaal Jenő, s. k.,**
elnök. titkár.

F ü g g e l é k

az „Értesítés az erdélyi gazdák ötödik vándorgyűléséről és az avval összekötendő tárlat és cselédjutalmazásról“ czimű programhoz.

A „Terménytárlat“ V. osztálya: Méhészet után bekelendő:

„VI. osztály.

1. Fanemiek, u. m. szerszámfa, nyers, faragott és félig kidolgozott fa és fa átmetszetek.
2. Ásványok és kőzetek. (Az Erdély délkeleti részében

előforduló ásvány és kőzetekről figyelmeztetésül hirlapilag külön jegyzék fog közzététetni.)

Az „Eszköz és géptárlat“ I. osztályába még felvett: „gazdasági szekerek.“

A „Házi ipar tárlat“ VII. osztálya, a „tápipar“ következőleg bővítendő:

„1. Lisztek, dara, dercze, árpadara, tarhanya, tészta és sütemények, különösen az olyanok, melyek kivitelre alkalmasak.

2. Füstölt és páczolt húсок.

3. Gabonából és egyéb terményekből készült szesz, eczet, likör, sör, exportsör.“

A beküldendő mennyiségek elősorolásánál beekelendő: „lisztekben s afféléből legalább 2 kilo (mintegy 4 font); a husfélékből megfelelő darab; szesz és eczéből 2 liter (mintegy 1 1/2 kupa); likörből a kereskedelemben előforduló mértékben; mindennemű sör palackokban, oly mennyiségben, mint a bor lesz beküldendő.“

Az ujonnan felvett terménytárlati VI. osztályra vonatkozólag beekelendő: „a nyers anyagok különösen szép példányai dicséző oklevelet nyernek.“ —

A vándorgyűlés és tárlati „Intéző bizottság.“

Sepsiszentgyörgy, 1879 július hó 3-án.

Pótsa József,
bizottsági elnök.

Málik József,
bizottsági jegyző.

Vidéki gazdasági tudósítások.

Rodna, 1879. július 5.

Egész májusban és június 15-éig folytonos esőzésnek valánk kitéve, mi ugy a vetést, valamint a törökbuza alá kapáltatását lényegesen hátráltatta, ez utóbbi is azonban július utolsó hetében bevezetett és mindennemű vetés, valamint a fűnővés, jelenlegi állapot után ítélve, bő termést ígér, a széna kaszállás itt június végével vette kezdetét és jelenleg folytatatik. Gyümölcsnek itt csak azon gazdák örvendhetnek, kik a fák a rendkívüli mennyiségben jelentkező hernyók ellen ideje korán védeni el nem mulasztották.

A méhekre nézve június közepéig az idő nagyon kedvezőtlen volt, azonban ez később jobbra fordulván, jelenleg javában foly a rajzás, mi az elmúlt két rossz év után a méhészeket tán valamennyiben kárpótolni képes lesz. Marha áraink darabonként:

Ökör 80 frittól 250 frittig. Tehén 60 frittól 90 frittig.
Juh 5 frittól 8 frittig. Kecske 4 frittól 7 frittig.

Miátovich Győző.

Galacz, 1879 július 7-én.

Vajkos volta miatt nem kellőleg megmentett talajba vetett tavaszi vetéseink szép hozamot ígérnek, nevezetesen a tengeri. — Az ugar szántása — mi próbára tett ekét és igás erőt — kevés kivétellel beveződött. — A már lejárt pár heti kedvező időjárás mellett mennyiségileg kielégítő, jó minőségű szénát készítettünk. — Az aratás kezdetét vette, mit azonban az őszieknek szóványosan takarmánynak lekasálása előzőtt meg tulgyomosodása következtében, mindazonáltal vannak meglehetősen őszi vetéseink is, habar helyen-helyen méltán kérdezhetőnk: borsó-cserkeszszel vettett-e el, vagy tiszta buza? — A szőlő kacsozás, kötözés még hátralevő teendőink közé tartozik. — Bő szüretre nem, közepesre lehet csak reményünk. — Állataink egészségesek és jó lezelőjük van — A napszám drága, alig kapható. — A lakosság fuvarozással is foglalkozó része szokatlan mennyiségben szállítja a borgói havasokról az ott lakók által minden rendszer nélkül letarolt lenvő-anvagot Beszterczéről Maros-Vásárhelyre; mi onnan harmad- és negyed kézből továbbítatik, le Szeged és vidékére.

Szánthó Károly.

Barót, 1879. július 12-én.

A tavasz általánosan száraz vala s ennek tulajdonítható az idejében elvetett termények ritkás és gyenge kelése. — A kapálások legnagyobb részt eső nélkül végeztek, mindamellett a tengeri termés közép jónak mondható. A zab és árpa közepes. A krumpli kitünő. A fű nem a legdusabb termést adta ugyan, de nagyban pótolta azt a jóság s kitünően alkalmas készítési idő. A gyümölcsstermés keveset ígér, mert azt a számtalan hernyó jó előre tönkretette volt. A méheknek kedvező idejük lévén, jól viselték magokat. Az ugarszántásra lett egy kevés eső, minek bevezése szorgalmaztik.

Az őszi termények számban ritkák, de szemben termettek. A rozsaratás jelen hó 10-én vette kezdetét. A baróti tavaszi országos vásárra hajtattott: nagy ökör 350 pár, borju és tehén 600 darab, ló és csikó 700 darab; elárusítottott 209 pár nagy ökör, 400 darab borju és tehén, 400 darab ló és csikó. Az állatok ára — főleg a szép szarvasmarháé — magas volt. A gabna-ár alatt áll, melyhez viszonyítva a napszám magas. Nevezetes szerencsétlenség nem fordult elő.

N. I.

Értesítés a ragályos és járványos állati betegségekről 1879 július 7-ig.

Megye	Község	Az állatok faja és darabszáma	A kör megnevezése	Elhullt vagy gyógykezeltek
Brassó	Feketehalom	1 szarvasm.	lépfene	elhullott
Kis-Küküllő	Csapóradnót	22 ló	rühkór	gyógykezel.
Magyar ország egész területe v e s z m e n t e s.				

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjupiacz Budapest, jul. 6—jul 13-ig. 1879.

Buza üzlet a hét elején lanyha, később eléuk volt; forgalom 90000 metermázsa, ár 10-30 ftt.

Rozs szintén emelkedett, forgalom 2000 metermázsa, ár 5-95 ft.

Árpa üzlet gyenge, ára változatlan.

Zab ára csökkent, forgalom 1500 metermázsa, ár 5-50 ftt.

Törökbuza mérsékelt, forgalom 30000 metermázsa, ár 5-20 ftt.

Repcze kissé élénk, ár: 12-00 ft.

Gyapju változatlanul lanyhaüzlet; Eladatott 150 metermázsa középfinom posztó gyapju 109—113 ftt, 300 metermázsa fésűs gyapju 94—96 ftt. (Árak per 56 kilogramm. — Gyárilag mosott gyapjueladatott 16500 klgr. ára per klgr. 1 85—3 60 ftt.

G a b o n a - á r a k:

minimum és maximum: Budapest július 12		Bécs július 12.
Buza	8 55 - 10 65 ftt	7 90 - 11 70 ftt
Rozs	5 75 - 6 10 ftt	6 55 - 7 10 ftt
Árpa, takarmány	— — — ftt	4 50 - 5 40 ftt
Árpa, szeszfőzésre	— — — ftt	— — —
Árpa, seres	— — — ftt	6 70 - 9 60 ftt
Zab	5 45 - 5 65 ftt	5 65 - 6 70 ftt
Repcze	11 00 - 12 00 ftt	11 25 - 12 25 ftt
Törökbuza	4 95 - 5 10 ftt	5 50 - 6 10 ftt

Budapesti marhavásár július hó 10-én. 1879. Összes felbajtás 1878 db nagy- és 297 db apró marha. Ebből eladatott: 28 drb. bika, 507 drb. ökör, 774 drb. vágó tehén, 160 drb. fejős tehén, 142 drb. bival, 264 drb. borju 33 drb. juh. — Árak: bika darabonként 80—200 ftt, ökör páronként 240—354 ftt, vágó tehén páronként 140—276 ftt, fejős tehén darabonként 75—280 ftt, bival páronként 160—225 ftt, borju

darabonként 14—29 frt, juh páronként 12—19 frt. Husarak 100 kilonként: ökörhus 50—53 frt, tehénhus 48—51 frt, bor-juhus 70—90 frt, bivalhus 45—47 frt.

Bécsi marhavásár július hó 7-én. Összes felhajtás 2978 darab és pedig 1272 drb. magyar, 5151 drb. lengyel és 155 drb. német fajta; melyből 2917 drb. ökör, 27 drb. tehén, 34 drb. bika és — drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 51—56½ frt, lengyel 50—53½ frt, német 53½—55½ frt, tehén 50—54 frt, bika 49—53 frt, bival — — frt. Lábán darabonként 100—190 frtot fizettek.

Köbányai sertésvásár július 11-én: (Az első magyar sertésbizalmi részvénytársaság jelentése.) Mindjárt a hét kezdetén az üzlet igen élénken fejlődött; mert a bécsi vásár jobb árakat jegyzett; most a külföldi is a bevásárlásokban jelentékeny részt vett; jó fajok keresettek maradtak és az árak kilogrammonként 2—3 krral emelkedtek.

Jegyzett árak: magyar sertés nehéz 33¾—35½ kr, könnyebb 39—41 kr. Vidéki sertés — kr, szerbiai makkolt 33½—35½ kr., oláh 33½—35½ kr., süldő — krajczár netto súly kgként. Állomány: július 4-ről maradt 79050 drb. Felhajtott: Alföldről hizott — drb., kövér 4620 drb., sovány. — drb., Erdélyből 70 drb., Szerbiából 360 drb., Oláhországból 1170 drb., vidéki felhajtás 20 drb., magyar állam vasuttal 160 drb., összesen 85350 darab. Elhajtott: Felföldre 490 drb., Bécsbe (mult héten 214 drb.) 3600 drb., Prágába 670 drb., Bodenbach felé 910 drb., Ruttek felé 510 drb., Grácza — drb., budapesti fogyasztás 2750 drb., kültelki fogyasztás 80 drb., összesen 9340 drb. Marad állomány 76010 drb. A részvénytársaságokban 13280 drb. van elhelyezve.

Drezdai vásár július 7. A vásáron 442 drb. vidéki

és 150 drb. magyar sertés volt, gyenge fogyasztási szükséglet mellett utóbbiak 42—44 fillert értek el ½ kgr. 62 drb. azonban nem adatott el.

Berlini vásár július 7. Felhajtva 506 drb. sertés volt, a mult héthez képest az árak nem változtak, magyar sertés kevés volt a piacon, 40 mrk. kelt el 40—50 fő tára mellett.

Bécsi sertésvásár július 8-án. Összes felhajtás 3809 darab és pedig 1091 drb. nehéz, 1025 drb. közepnehéz és 1693 drb. süldő; melyből 942 drb. magyar, 1693 drb. orosz-lengyel, 1012 drb. szerb és 162 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 31—33 frt, közepnehéz 29—30 frt, süldő — — frt, szalonna és zsir 44—46 frt. —

Disznózsir üzlet lanya, kész áru hordóval együtt 44 frt, juli-aug. havi költsében hordó nélkül 40—40½ frt.

Szalonna jobb kereslet mellett változatlan, vidéki szalonna 36½—38 frt, városi áru 38—40 frt, füstölt szalonna 44—46 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS

Hirdetések.

PéNZ-KÖLCSÖNÖKET

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 5- vagy 6% kamat mellett törlesztésre és 5000 frton felülieket még előnyösebb feltételek mellett gyorsan eszközök.

Bekebelezett terhek kifizetését szintén eszközölöm.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

(2.) (28—52.)

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda.”

Kolozsvártt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.

(14)

(1—2)

Haszonbéri hirdetés.

Hetei lovag Bakó Károly tulajdonát képező, Szolnok-Dobokamegyében **Buza** községében levő terjedelmes birtoka, **Fekete-lak, Czente, Csaba** hozzátartozó részekkel és illető regalékkal együtt **1879 július 24-én** Buza községében tartandó nyilvános árverésen, az illető haszonbéri feltételek mellett

1880. april 1-től kezdve tiz évre haszonbérbe fog adni.

A feltételek Kolozsmegye árvaszékénél és ügyvéd **Frits Albertnél** Kolozsvártt megtekinthetők.

(13.)

KIR. SZAB.

(2-10.)

AZIENDA ASSICURATRICE.

a birodalom legrégebb biztosító intézete. 1822-ik év óta áll fenn.

(Vezérügynökségi iroda : Kolozsvártt. párisuteza 19-ik szám.)

A kir. szab. Azienda Assicuratrice alólírott vezérügynökségének van szerencsége ezen-
nel tudatni, miszerint a **legolcsóbb díjak mellett** elfogad ajánlatokat:**Tűzkárok ellen** épületekre. gabona-, széna-, termény- és gépekre, vagy bármi más
készletekre.**Jégkárok ellen** teljes kártérítés biztosításával.**Életbiztosításokra** minden fenálló módozatok szerint.

A biztosító közönség kényelmére a kötvények azonnal általunk állítatnak ki.

Nagyobb birtokosok **gazdasági egyleti tagok külön kedvezményben** részesülnek.

**Az Azienda Assicuratrice
kolozsvári vezér ügynöksége:
VOITH GERGELY.**

Piaczi árak.

A heti vásár		Egy hectoliter (=70 kupa)						100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tiszta buza	telej buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n											
Beszterozo		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Csik-Szereda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déva		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogaras		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	jul. 5	715	570	375	300	200	375	170	36	—	40
Kolozsvár	jul. 10	450	—	260	—	170	270	180	160	350	46
M.-V. várhely		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
N.-Szeben	jul. 11	490	390	300	310	210	300	100	80	300	44
Segesvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-Sz.-György		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szamosújvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Régen	jul. 10	475	325	275	180	160	210	120	60	220	40
Sz.-Údvarhely	jul. 8	525	330	330	—	250	330	160	30	200	36
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.-Hunyad		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mellékletek100 darabonként 1 forint 40
kr-ával számíttatnak.A hirdetés szövegét
a t. megrendelők minden
külön díj nélkül tet-
szés szerint akarhányszor
változtathatják.**Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.**

A kívánt tér megnevezése	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52									
	széri hirdetésnél									
	fizetendő forint									
1/16 v. egész oldal	7	20	31	65	95	120	140	160	180	210
2/16 v. fél „	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105
3/16 v. negyed „	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53
4/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27
5/16 v. tizenhatod „	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai
és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészt
engedmenyben részesülnek,
ha hirdetésük bekioldoskor
tagsági vagy előfizetői
minőségükre hivat-
koznak.